

razgovor s rodney rippsom

Helene Verin: Tvoj rad u periodu 1976 – 1978. imao je mnogo ekscentričniji oblik nego ovi novi komadi, prvenstveno kvadrati od četiri stope (stopa je oko 30 cm).

Rodney Ripps: Veličina mog rada je dosta u vezi s nivoom mog samopouzdanja. Sedamdeset pete sam radio veoma male radove i monohromne. . . Taj rad je uglavnom sasvim stidljiv. Nisam bio siguran u kojem pravcu će cela stvar krenuti. Osećao sam se upravo fizički kontrolisanim u tim malim radovima. Posle '78. zadržao sam dovoljno samopouzdanja i znanja da radim na većem formatu. Prelazna slika za mene bila je »Rosette«. Bilo je to, u vreme kada sam je slikao, sve što sam naučio o slikarstvu do tog trenutka. Otvorila je put ka radu na većim komadima. Odnedavno sam se usredsredio na kvadratne formate 4 x 4 stope i nadam se da ću raditi mnogo veće, ambijentalne radove – voleo bih da uradim celu prostoriju od poda do plafona.

H. V.: Kada ljudi gledaju tvoje slike, često su fascinirani materijalima samim, načinom na koji je rad konstruisan. Izgleda da to ima veze sa zanatom, preciznije, sa tkackim zanatom.

R. R.: Kada sam počeo da upotrebljavam lišće imao sam mnogo snažnije osećanje za materijal nego što ga imam sada. . . Prihvatio sam celu ideju trodimenzionalnosti rada i njegovog »znatskog« izgleda. . . To je samo podloga za mene.

H. V.: Zašto ti je potrebno lišće?

R. R.: Ne znam. U početku sam mislio da to ima dosta veze s prirodom (u stvari, još uvek ima). Moj rad je o bujanju, o tropima. Uvek sam voleo bršljan koji raste na fasadama. Prvo, tu je tvrda cigla, sa svim tim divnim stvarima koje iz nje izlaze. . . Meko organsko osećanje nasuprot nečem tvrdom i neprobojnom je ono što pokušavam da zahvatim. Tako, zidovi iza slika igraju veliku ulogu u mom radu.

H. V.: Da li osećaš bliskost s pokretom »pattern paintinga«/?

R. R.: Nikada nisam shvatio šta pattern painting u stvari znači. . . Ako misliš na korišćenje motiva koji se ponavlja, ne baš. Pokušavam da uspostavim dosta kontrasta u slikarstvu; ali isto tako mislim da svaka slika ima izvestan ritam i u tom smislu postoji dosta rada s uzorkom.

H. V.: Ko šta je uticao na tebe?

R. R.: Značajan savremeni uticaj, naravno, potiče od Stelle. Ali, ja svoj rad vidim u romantičnoj tradiciji slikarstva. . . ona izgleda tako staromodna u svojim ciljevima. Želim da pravim divne slike koje nisu ravne. Godišnja doba zacelo utiču na mene snažno u bojama koje koristim. Takođe i moda, pretpostavljam.

H. V.: Tvoj rad ima toliko optimizma – idealizma – čak i izvesne naivnosti.

R. R.: To je tačno. Vrlo sam direktan u svojim slikama. . . Volim da ustanem i da krenem da radim. Mislim da ljudi kojima se dopada moj rad odgovaraju na njegovu direktnost, hrabrost, boje. Ima toliko detinjeg kvaliteta (mislim) u slikama. One su lepe. Ne želim da moj rad bude komplikovan. Ikonografija je, nadam se, očigledna. . . zvezde, cveće, noć, osećanja ljubavi i ushićenja, i tako dalje. . .

H. V.: Tvoja izložba u galeriji Holly Solomon (7 – 28. maja 1980) sastojala se od dvanaest lučno oblikovanih slika i jedne velike pravougaone (10 x 7 stopa). Kako si došao na ideju da praviš lučne oblike?

R. R.: Ima nekoliko razloga: uglavnom arhitektonskih i religioznih. Prošle godine bio sam u Đotovoj kapeli Skrovenji u Padovi, i uzbudio me je ambijentalni aspekt kapele. Neverovatno je to osećanje biti obmotan velikom umetnošću. Izložbom u Holly Solomonu pokušao sam (na mnogo manji način nego Đoto!) da rekreiram ono osećanje koje sam imao. Kao temu sam uzeo razmišljanja i osećanja koja imam u vezi s prolećem, i nazvao sam izložbu »Prolećna kapela«, isto tako tradicionalan kao, recimo, kvadrat ili pravougaonik. To je bio, isto tako, način da se sugerira da te slike mogu biti viđene kao vitroi. Takođe, oblik luka označava, za mene, uspenje, upravo svojom formom. . . Pokušao sam da svakom od ovih dvanaest slika zahvatim lebdeće osećanje – osećanje optimizma.

H. V.: Kada slikaš, da li razmišljaš o prijemu svojih radova. . . kakvoj vrsti reakcije se nadaš?

R. R.: Želim da ljudi odgovore oduševljenjem i možda čak inspirisanošću. Nije mi važno ako su u prvom trenutku odbijeni stilom rada, jer to je neka vrsta pretnje. Ali konačno, nadam se da ga ljudi smatraju uzbudljivim i divljim, i da se možda čak u njemu i izgube.

H. V.: Da li radiš po crtežima?

R. R.: Ne. Moje slike su veoma spontane. O njima sâmima mislim kao o crtežima. Jedna od najsajnijih stvari za mene je to da nikada ne znam ništa o tome kako će određena slika izgledati.

H. V.: Šta ti znači čin slikanja. . . zašto je on toliko značajan?

R. R.: Za mene on predstavlja trenutke iz mog života. I vizije o načinu na koji bih voleo da svet izgleda. Ponekad, one su sećanja iz detinjstva. . . Mislim da je veliki razlog za trodimenzionalnost rada to što moje fantazije postaju »realnije« kada su toliko fizički portretisane.

* PATTERN PAINTING – neologizam kojeg je oko 1975. prvi put upotrebio slikar Mario Yrrisarry, doslovno preveden značio bi »slikarstvo uzorka«; pattern-obrazac, uzorak, šablon, muštra. Vežu se za grupu umetnika (Ned Smyth, Robert Zakanich, Robert Kushner, KimMac Cornel, Joyce Kozloff) koji su počinjali da rade sredinom sedamdesetih, pošavši od razrade nekih postavki koje je njihova generacija nasledila od američke umetnosti šezdesetih. – prim. prev.

Iz »Flash Art« – International No. 98 – 99 Sumer 1980. str. 28.

Prevod s engleskog: Mileta Prodanović

intervju

jonathan borofsky

joan simon

Ima već deset godina kako Borofsky, koji je prvo bio konceptualni umetnik, stvara prostorne skulpture gde se na disonantan način spajaju naivne slike, snovi, duhovna ostvarenja, predstave pozajmljene iz medija i skulpture, i gde se čini da su svi ti elementi povezani u procesu slobodne asocijacije.

Najdokumentarniji vid u radu Borofskog jeste »Counting«, rad koji je stalno u toku, a sastoji se od listova hartije 22 x 27,5 cm, na koje upisuje brojeve i uzastopnom nizu – pošto je počeo s brojem jedan – i to od 1969. Ova gomila odvojenih listova trenutno dostiže metar visine; numerisanje je prešlo preko tri miliona. »Counting« je bilo jedino delo na izložbi Artists Space 1973, i dalje se pojavljuje u postavkama, koje je bilo zatvoreno u pleksiglas, skoro kao totem.

Kada je Borofsky počeo da slika, nije prestao sa svojim numerisanjem, naprotiv, nastavio je da daje slikama koje je stvarao onaj broj kod kojeg bi se u tom trenutku zaustavio, što je bila neka vrsta šifrovanog potpisa, pored njegovo vlastitog načina datiranja. Ovi brojevi služe kao reference onda kada ponovo koristi sliku.

Snovi su ušli u delo Borofskog kada je ponovo započeo da slika 1973. Neke svoje oniričke crteže počeo je 1974. da uvećava, da bi njima prekrio platna, a potom i zid; sada jedna njegova slika može da prekrije čitav deo tavanice i poda.

Suprotno realistima, koji jezik snova koriste da bi izrazili tajne nesvesnog, Borofsky svoje snove prenosi doslovnije, te odabira one za koje misli da su široj publici dostupni. Smatra da njegovi snovi otkrivaju više o njegovoj psihologiji nego što on misli; pa ipak, snovi su mu začuđujuće bezlični. Ono što se najviše približava snovima u radu Borofskog jeste struktura njegovih postavki. Baš kao u našim sopstvenim snovima, možemo se naći u unutrašnjosti jedne od ovih postavki, njome okruženi, i imati osećaj da ih gledamo izvana, ispitujući svaki detalj posebno.

Postoji izvesta nesklad između frojdističkog metoda Borofskog – u njegovom korišćenju slobodne asocijacije : i njegove težnje ka arhetipu, koja pre potiče od Junga. Pa ipak, ova protivrečnost postaje estetička prednost. Borofsky je savršeno svestan paradoksa koji postaje u njegovom radu i o njima naširoko govori u razgovoru koji sledi. (Bilo kakvo psihoanalitičko tumačenje prepuštamo čitaocu, kao i posmatraču prostornih figura koje Borofsky stvara).

J. S.

Jonathan Borofsky: »Usnio sam da sam se vratio u Camp Altan i da me niko nije prepoznao. Svi behu otišli u potragu za blagom« je, kao i sve prve slike, sentimentalna, autobiografska, puna priznanja. No, ova je slika prva koja prihvata snove kao polazište za crtež. Ujutru bih često stavljao svoje snove na list hartije, pa ih u toku dana uvećavao na platnima. Zatim sam počeo da pričvršćujem neke od tih slika na veće ramove. Kada mi je Paula Cooper predložila 1974. da priredim izložbu u njenoj galeriji, slikao sam sve više